

Meža mašīnu mehāniķa profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – meža mašīnu mehāniķis.
2. Profesijas kods – 7233 18.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– meža mašīnu mehāniķis veic meža mašīnu tehnisko apkalpošanu, tehniskā stāvokļa noteikšanu, defektu diagnostiku un remontu; prot vadīt un apkalpot meža apsaimniekošanas darbiem paredzētās speciālās meža mašīnas, kuras izmanto meža augsnes sagatavošanai, kociņu stādīšanai, koku zāģēšanai un apstrādei, kokmateriālu pievešanai līdz ceļmalas krautuvei, celmu raušanai, ciršanas atlieku saiņošanai, kā arī pārstrādei kurināmās koksnes šķeldās.

Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai meža mašīnu mehāniķim nepieciešama B un C kategorijas transportlīdzekļa vadītāja apliecība un normatīvajos aktos noteiktai traktortehnikas kategorijai atbilstoša vadītāja apliecība.

Meža mašīnu mehāniķis strādā ar meža mašīnu remontu un apkalpošanu saistīto pakalpojumu uzņēmumos vai meža nozares uzņēmumos.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja kvalitatīvi pildīt darba uzdevumus saskaņā ar amata aprakstu, ievērojot meža nozares normatīvo aktu prasības un uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus.

2. Spēja plānot un organizēt savu darbu un darba vietu, strādājot patstāvīgi un komandā, lai kvalitatīvi pildītu darba uzdevumus, ievērojot darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus un vides aizsardzības prasības.

3. Spēja veikt meža mašīnu diagnostiku, izmantojot atbilstošus mēraparātus un diagnostikas iekārtas, un izvērtēt iegūtos rezultātus.

4. Spēja sagatavot darbu izpildei nepieciešamās detaļas, materiālus un aprīkojumu, pamatojoties uz iegūto informāciju par meža mašīnas tehnisko stāvokli, tehniskajiem parametriem un bojājumiem.

5. Spēja noteikt meža mašīnas detaļas un mezglas bojājuma iemeslus un cēloņus.

6. Spēja lasīt un analizēt hidraulikas sistēmas, elektroiekārtu, elektronisko vadības sistēmu un kinemātiskās shēmas, zīmēt skices.

7. Spēja remontēt meža mašīnas, izmantojot atbilstošas darba metodes un aprīkojumu.

8. Spēja orientēties meža mašīnas uzbūvē, lai veiktu detaļu, agregātu, mehānismu un mezglu demontāžu–montāžu.

9. Spēja veikt meža mašīnu tehniskās apkopes, ievērojot periodiskumu un tehniskajā dokumentācijā noteiktās prasības.

10. Spēja pārbaudīt meža mašīnu darbībā pēc tehniskās apkopes vai remonta, novērtējot veiktā darba kvalitāti.

11. Spēja sagatavot dokumentāciju par rezerves daļu un materiālu uzskaiti un veiktā darba izpildi.

12. Spēja pašizglītoties, pastāvīgi pilnveidot profesionālo kompetenci atbilstoši meža mašīnu remonta tehnoloģijas attīstības līmenim.

13. Spēja sazināties, uzklaut citus un argumentēti skaidrot savu viedokli, risinot darba uzdevumus.

14. Spēja sazināties valsts valodā un divās svešvalodās (angļu, vācu vai krievu).

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Iegūt, izvērtēt un analizēt informāciju par meža mašīnas tehnisko stāvokli, tehniskajiem parametriem un bojājumiem.

2. Veikt meža mašīnu mezglu diagnostiku un novērtēt veikto mērījumu rezultātus.

3. Noteikt meža mašīnas bojājuma iemeslus.

4. Sastādīt meža mašīnas remontam nepieciešamo rezerves daļu pasūtījumu piegādes grafiku un veikt pasūtījumu.

5. Noteikt nepieciešamo remontdarbu apjomu un izmaksas.

6. Sagatavot un norobežot remonta zonu atbilstoši prasībām.

7. Izvēlēties atbilstošas darba metodes un sagatavot darbam nepieciešamos instrumentus un materiālus.

8. Veikt meža mašīnas bojāto daļu vai mezglu remontu vai nomaiņu.

9. Novērtēt paveiktā darba kvalitāti.

10. Plānot meža mašīnu parka tehnisko apkopju grafiku.

11. Veikt meža mašīnas sagatavošanu apkopei un veikt meža mašīnu tehnisko apkopi.

12. Veikt izlietoto materiālu uzskaiti.

13. Pārbaudīt meža mašīnu darbībā pēc tehniskās apkopes vai meža mašīnas atbilstību darbam pēc remonta.

14. Sagatavot dokumentāciju par meža mašīnai veiktajiem darbiem.

15. Lietot pneimatiskos, hidrauliskos un elektroinstrumentus, kā arī speciālo aprīkojumu.

16. Veikt metāla apstrādes pamatdarbus ar rokas instrumentiem un uz metālapstrādes darbgaldiem.

17. Veikt vienkāršus metināšanas pamatdarbus.

18. Veidot rezerves daļu uzkrājuma fonda pieprasījumu.

19. Uzturēt darba kārtībā instrumentus, iekārtas un aprīkojumu.

20. Lasīt kopsalikuma un detaļu rasējumus, lasīt un zīmēt detaļu skices.

21. Lasīt un izmantot darbā hidraulikas sistēmas, elektroiekārtu un elektronisko vadības sistēmu un kinemātiskās shēmas, zīmēt skices.

22. Vadīt meža mašīnas un veikt to regulēšanu atbilstoši tehniskajiem parametriem.

23. Vadīt B un C kategorijas automobiļus.

24. Ievērot normatīvos aktus, kas reglamentē meža nozares uzņēmumu un ar meža mašīnu remontu un apkalpošanu saistīto pakalpojumu uzņēmumu darbību.

25. Ievērot ķīmisko vielu uzglabāšanas un lietošanas noteikumus.

26. Ievērot izlietoto eļļu un citu videi kaitīgu materiālu lietošanas, savākšanas, glabāšanas noteikumus.

27. Strādāt patstāvīgi un komandā, uzņemties iniciatīvu.

28. Plānot un organizēt savu darbu, noteikt prioritātes, argumentēt savu viedokli.

29. Uz klausīt klienta vēlmes un komunicēt ar klientu, ievērojot pieklājības normas.

30. Ievērot vides un darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības prasības.

31. Izmantot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus.

32. Sniegt pirmo palīdzību.

33. Atrast, analizēt un atlasīt informāciju par jaunākajām tehnoloģijām savā profesijā un pastāvīgi pilnveidot profesionālo kompetenci.

34. Izmantot darbā datortehniku, specializētās datorprogrammas un elektroniskos saziņas līdzekļus.

35. Pārvaldīt valsts valodu.

36. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un divās svešvalodās.

37. Pārvaldīt divas svešvalodas (angļu, vācu vai krievu) profesionālās saziņas līmenī.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:

- 1.1. darba vides risku vērtēšana;
- 1.2. arodslimības, to cēloņi;
- 1.3. meža nozares struktūra un pamatfunkcijas;
- 1.4. meža nozares normatīvie akti.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:

- 2.1. materiālu, konstrukciju izturības, detaļu un mezglu izmēru noteikšanas pamatprincipi;
- 2.2. rasējumu lasīšana, detaļu un mezglu skicēšana;
- 2.3. mašīnu un iekārtu konstrukciju pamati (konstrukciju materiāli; konstrukciju izturības noteikšanas pamatprincipi, detaļu un mezglu izmēru noteikšanas pamatprincipi, mehānisku, hidraulisku, elektrisku un elektronisku ierīču darbības principi);
- 2.4. mežsaimniecības mehanizācija (mehānizācijas būtība un attīstības tendences, meža mašīnas un iekārtas, to darba mūžs);
- 2.5. metālapstrādes tehnoloģija;
- 2.6. komercdarbības pamati;
- 2.7. darbu organizācija un plānošana;
- 2.8. profesionālā saskarsme;
- 2.9. profesionālie termini valsts valodā un divās svešvalodās.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

- 3.1. meža mašīnu uzbūve un ekspluatācija;
- 3.2. meža mašīnu tehniskā dokumentācija;
- 3.3. meža mašīnu transportēšana;
- 3.4. meža mašīnu diagnostika, tehniskās apkopes un remonts;
- 3.5. hidrostatikas principi;
- 3.6. elektrotehnikas, elektrības un automatizācijas principi (elektronisko vadības sistēmu un datorsistēmu uzbūves un darbības principi, elektrisko un elektronisko ierīču darbības principi, elektroiekārtu ekspluatācija, shēmu lasīšana);
- 3.7. hidraulikas sistēmu darbības principi (hidraulisku spēka iekārtu un vadības sistēmu uzbūves un darbības principi, hidraulisko shēmu lasīšana);

3.8. tehniskās mehānikas principi (meža mašīnu mezglu uzbūve, savienojumi);

3.9. konstrukciju materiāli, konstrukciju izturības noteikšanas principi, detaļu un mezglu izmēru noteikšanas principi;

3.10. datoru lietošana (specializētās pakalpojumu programmas);

3.11. tehniskā grafika (rasējumu lasīšana, skiču zīmēšana);

3.12. meža mašīnu diagnostikā, tehniskajās apkopēs un remontos izmantojamo iekārtu, ierīču un instrumentu lietošana, regulēšana un uzturēšana;

3.13. metināšanas darbu tehnoloģijas pamati;

3.14. metālapstrādē izmantojamie instrumenti un iekārtas;

3.15. izmantojamo ķīmisko vielu, smēreļļu un citu rezerves daļu lietošana, uzglabāšana un to savākšanas noteikumi;

3.16. darba uzskaitē, kvalitātes kontrole, tehnoloģisko procesu izmaksu kalkulācija;

3.17. vides aizsardzības prasības, vidi saudzējoši darba paņēmieni;

3.18. darba aizsardzība;

3.19. pirmā palīdzība;

3.20. elektrodrošības prasības;

3.21. ugunsdrošības noteikumi, uguns aizsardzības un uguns dzēšanas paņēmieni;

3.22. ceļu satiksmes noteikumi un satiksmes drošība;

3.23. darba tiesiskās attiecības;

3.24. valsts valoda;

3.25. divas svešvalodas (angļu, vācu vai krievu) profesionālās saziņas līmenī.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Apkalpot un remontēt meža mašīnas.	1.1.pieņemt pasūtījumu meža mašīnas apkopei/ remontam; 1.2.izvērtēt pasūtījumā saņemto tehnisko informāciju; 1.3.pieņemt lēmumu par pasūtījuma izpildes vietu un laiku (servisā vai objektā mežā); 1.4.sagatavot pasūtījuma izpildei nepieciešamas rezerves daļas, materiālus un instrumentus; 1.5.novērtēt meža mašīnas tehnisko stāvokli; 1.6.veikt papildus nepieciešamās pārbaudes un mērījumus; 1.7.novērtēt pārbaužu un mērījumu rezultātus; 1.8.identificēt bojātās detaļas (mezglus) un to bojājuma iemeslus un cēloņus; 1.9.izvēlēties atbilstošas darba metodes un instrumentus, aprīkojumu apkopes vai remonta darba veikšanai; 1.10.veikt apkopes vai remonta darbus; 1.11.pārbaudīt meža mašīnu darbībā pēc remonta/ apkopes; 1.12.noformēt nepieciešamos darba dokumentus; 1.13.nodot atremontētu/ pēc apkopes meža mašīnu pasūtītājam.
2. Ievērot darba aizsardzības prasības.	2.1.ievērot darba un darba aizsardzības normatīvo aktu prasības; 2.2.ievērot meža nozares normatīvo aktu prasības; 2.3.ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības prasības darba vietā; 2.4.strādāt pielietojot pareizus, ergonomiskus un drošus darba paņēmienus; 2.5. piedalīties darba vides riska faktora noteikšanā; 2.6. izmantot kolektīvos un individuālos darba aizsardzības līdzekļus; 2.7.ievērot personīgās higiēnas prasību darba vietā; 2.8. ievērot uzņēmuma iekšējās kartības noteikumus; 2.9. atbilstoši rīkoties nelaiemes gadījumā; 2.10.sniegt pirmo palīdzību.

3. Ievērot vides aizsardzības prasības.	3.1.ievērot vides aizsardzības prasība; 3.2.veikt profilaktiskos pasākumus iespējamā piesārņojuma novēršanai; 3.3.darbā izmantot vidi saudzējošas degvielas, eļļas un tehniskos šķidrumus; 3.4.ievērot degvielu, eļļu un smērvielu uzglabāšanas noteikumus.
4. Pilnveidot kvalifikāciju	4.1.apgūt jaunākās tehnoloģijas savā profesijā; 4.2.iepazīties ar jaunākajiem informācijas avotiem profesionālās darbības pilnveidei; 4.3.atrast un pielietot informāciju profesionālajā darbībā; 4.4.pilnveidot profesionālās kompetences nozares semināros,ursos.

Meža mašīnu mehāniķa profesijas standarta izstrādes darba grupa:

- Einārs Šķēls – SIA "Konekesko", mežtehnikas pārdošanas speciālists;
Māris Osis – SIA "Latsin", Loģistikas daļas vadītājs;
Arvis Tone – SIA "Saldus mežrūpniecība", Transporta nodaļas vadītājs;
Aivars Jurāns – SIA "RTK Pluss", ražošanas direktors;
Jānis Gercāns – AS "Latvijas valsts meži", Mežizstrādes attīstības daļas vadītājs;
Egils Sausserdis – SIA "Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts", Meža mašīnu operatoru mācību centra instruktors.

Meža mašīnu mehāniķa profesijas standarta eksperti:

- Sergejs Sudarevs – SIA "Intrac Latvija", tehniskais direktors;
Kristaps Klauss – Latvijas kokrūpniecības federācija, izpilddirektors;
Vilnis Rantiņš – Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociācija, valdes priekšsēdētājs
Varis Sīpols – SIA "Latsi", izpilddirektors;
Egils Misāns – SIA "Konekesko", valdes loceklis.

Meža mašīnu mehāniķa profesijas standarta konsultanti:

- Jautrīte Ašurova – Ogres Meža tehnikuma direktora vietniece;
Helga Kaukule – Valsts izglītības satura centrs, Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente;
Rudīte Leimane – Valsts izglītības satura centrs, Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente.

Roberts Keraitis – SIA „Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts”, Meža mašīnu operatoru mācību centra vadītājs;